

Βρυξέλλες, 14.11.2012
COM(2012) 672 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**Έκθεση σχετικά με την επανεξέταση της ευρωπαϊκής πολιτικής για την αντιμετώπιση
της λειψυδρίας και της ξηρασίας**

{SWD(2012) 380 final}

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**Έκθεση σχετικά με την επανεξέταση της ευρωπαϊκής πολιτικής για την αντιμετώπιση
της λειψυδρίας και της ξηρασίας**

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Την τελευταία δεκαετία εντάθηκαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) οι ανησυχίες για τα φαινόμενα ξηρασίας και τη λειψυδρία, ιδίως όσον αφορά τη μακροπρόθεσμη έλλειψη ισορροπίας ανάμεσα στη ζήτηση νερού και στους διαθέσιμους υδατικούς πόρους στην Ευρώπη.

Έπειτα από ένα από τα πιο εκτεταμένα φαινόμενα ξηρασίας, το οποίο παρατηρήθηκε το 2003 και έπληξε περισσότερους από 100 εκατομμύρια ανθρώπους και το ένα τρίτο της επικράτειας της ΕΕ, με κόστος τουλάχιστον 8,7 δισ. ευρώ, το Συμβούλιο Υπουργών της ΕΕ ζήτησε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αντιμετωπίσει τα προβλήματα της λειψυδρίας και της ξηρασίας στην ΕΕ.

Η Επιτροπή ανταποκρίθηκε στο αίτημα αυτό με την ανακοίνωση σχετικά με τη λειψυδρία και την ξηρασία στην Ευρωπαϊκή Ένωση¹, όπου καθορίστηκε ιεράρχηση των υδατικών πόρων, στο πλαίσιο της οποίας πρώτη επιλογή θα πρέπει να αποτελεί η διαχείριση της ζήτησης νερού και να εξετάζονται εναλλακτικές δυνατότητες παροχής νερού μόνον αφού εξαντληθεί το δυναμικό αποδοτικής χρήσης του νερού. Στην ανακοίνωση αυτή προσδιορίστηκαν 7 κύριες επιλογές άσκησης πολιτικής για την αντιμετώπιση των προβλημάτων της λειψυδρίας και της ξηρασίας, οι οποίες εξετάζονται στα σημεία 3.1.1 έως 3.1.7 κατωτέρω.

Η Επιτροπή εξέτασε την πρόοδο που σημείωσε η εφαρμογή των εν λόγω επιλογών άσκησης πολιτικής, σε ετήσιες εκθέσεις μεταπαρακολούθησης κατά τα έτη 2008, 2009 και 2010. Η παρούσα έκθεση αποτελεί την απάντηση στο αίτημα του Συμβουλίου, του 2007, να εξεταστεί, το αργότερο το 2012, αν έχουν επιτευχθεί οι στόχοι της πολιτικής για την αντιμετώπιση της λειψυδρίας και της ξηρασίας, δηλ. ο περιορισμός της λειψυδρίας και της τρωτότητας στην ξηρασία. Στην έκθεση εκτιμάται επίσης το κατά πόσον τα μέτρα που ελήφθησαν για την εφαρμογή της Οδηγίας-Πλαισίου για τα Ύδατα (ΟΠΥ)² έχουν συμβάλει στην αντιμετώπιση της λειψυδρίας και της ξηρασίας. Η εκτίμηση αυτή βασίζεται σε ορισμένες μελέτες³ που δρομολόγησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, καθώς και στην αξιολόγηση των Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής (ΣΔΛΑ) των κρατών μελών. Πρόκειται για έναν από τους πυλώνες στους οποίους στηρίζεται η εκπόνηση του προσχεδίου για τη διαφύλαξη των υδατικών πόρων της Ευρώπης. Περισσότερες λεπτομέρειες παρατίθενται στο συνημμένο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής.

¹ COM (2007) 414 τελικό

² Οδηγία 2000/60/ΕΚ, ΕΕ L 327 της 22.12.2000, σ. 1

³ http://ec.europa.eu/environment/water/quantity/building_blocks.htm

2. ΛΕΙΨΥΔΡΙΑ ΚΑΙ ΞΗΡΑΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Το 2011 και το 2012 επλήγησαν από ξηρασία μεγάλα τμήματα όχι μόνο της νότιας και της δυτικής Ευρώπης, αλλά ακόμη και της βόρειας. Η ξηρασία του 2011 θεωρείται η χειρότερη της τελευταίας εκατονταετίας, με το ύψος των βροχοπτώσεων να φθάνει μόλις στο 40 % του κανονικού. Κατά τα δύο αυτά έτη το διαθέσιμο νερό ήταν σημαντικά μειωμένο την άνοιξη και επιβλήθηκαν περιορισμοί στη χρήση νερού σε μεγάλα τμήματα της ΕΕ. Την τελευταία τριακονταετία αυξήθηκαν ραγδαία τόσο ο αριθμός όσο και οι επιπτώσεις των φαινομένων ξηρασίας. Μεταξύ των ετών 1976 και 2006 ο αριθμός των περιοχών και των κατοίκων που επλήγησαν από ξηρασία αυξήθηκε σχεδόν κατά 20%, ενώ το συνολικό κόστος των φαινομένων ξηρασίας ανήλθε σε 100 δισ. ευρώ.

Το 2007 τουλάχιστον το 11% του πληθυσμού της ΕΕ και το 17% του εδάφους της αντιμετώπισαν λειψυδρία, η οποία επιδεινώνεται. Σήμερα, μπορεί να θεωρηθεί ότι σε σημαντικό ποσοστό των λεκανών απορροής οι υδατικοί πόροι δέχονται πίεση καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Κατά τους θερινούς μήνες η λειψυδρία είναι εντονότερη στη νότια Ευρώπη, πλην όμως εντείνεται ολοένα περισσότερο στις λεκάνες απορροής των βορειοευρωπαϊκών χωρών, συμπεριλαμβανομένων του Ηνωμένου Βασιλείου και της Γερμανίας.

Οι τάσεις φαίνεται να έχουν σταθεροποιηθεί. Από μοντέλο των θέσεων των λεκανών απορροής με λιγότερους υδατικούς πόρους κατά τους θερινούς μήνες του 2030 και καθ' όλη τη διάρκεια του έτους αυτού προκύπτει ότι ο αριθμός των λεκανών απορροής υπό λειψυδρία αναμένεται να αυξηθεί έως και κατά 50%⁴.

Τόσο η ξηρασία, όσο και η λειψυδρία μπορούν να προκαλέσουν οικονομικές ζημιές σε βασικούς τομείς χρήσης νερού και να έχουν περιβαλλοντικές επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα και στην ποιότητα των υδάτων, οδηγώντας σε υποβάθμιση και απώλεια υγροτόπων, διάβρωση του εδάφους, υποβάθμιση των γαιών και απερήμωση. Ορισμένες από τις επιδράσεις αυτές είναι βραχυπρόθεσμες και οι συνθήκες επανέρχονται σύντομα στις κανονικές, ενώ άλλες ενδέχεται να παγιώνονται.

3. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΛΕΙΨΥΔΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΞΗΡΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Τα μέσα άσκησης πολιτικής που προσδιορίστηκαν στην ανακοίνωση του 2007, καθώς και στην ΟΠΥ, αποτελούν σημαντικά εργαλεία για την αντιστροφή των τάσεων λειψυδρίας και της τρωτότητας στην ξηρασία στην ΕΕ. Στις ενότητες που ακολουθούν παρουσιάζεται ο βαθμός στον οποίο έχει επιτευχθεί αυτό μέχρι σήμερα και προσδιορίζονται τα κενά της τρέχουσας πολιτικής κατά της λειψυδρίας και της ξηρασίας.

3.1. Εφαρμογή των επιλογών άσκησης πολιτικής του 2007

3.1.1. Σωστή τιμολόγηση του νερού

Η εφαρμογή των απαιτήσεων της ΟΠΥ για ανάκτηση του κόστους και τιμολόγηση που να λειτουργεί ως κίνητρο υπήρξε περιορισμένη. Τα ΣΔΔΑ παρέχουν πληροφορίες για τα ισχύοντα τιμολόγια υπηρεσιών υδάτων, σύμφωνα με τις οποίες ο ορισμός των υπηρεσιών υδάτων συχνά δεν είναι εναρμονισμένος με την ερμηνεία της Επιτροπής, καθώς περιορίζει την έκτασή τους στην παροχή πόσιμου νερού και στην επεξεργασία λυμάτων, εξαιρώντας τη

⁴ Μοντελοποίηση στο πλαίσιο του έργου ClimWatAdapt

βιομηχανική αυτοϋδροληψία, την αντιπλημμυρική προστασία, την υδροηλεκτρική ενέργεια, τη ναυσιπλοΐα κ.λπ.⁵. Ακόμη και όταν εφαρμόζεται ευρύτερος ορισμός των υπηρεσιών υδάτων, η ανάκτηση του οικονομικού κόστους των υπηρεσιών αυτών δεν αποτελεί τον κανόνα σε όλα τα κράτη μέλη, το δε περιβαλλοντικό κόστος ή το κόστος πόρων συχνά δεν λαμβάνεται υπόψη.

Εάν τα τιμολόγια νερού καθορίζονται σε επίπεδα κατώτερα από την ανάκτηση του κόστους, ο βαθμός αντικατάστασης στοιχείων ενεργητικού στα συστήματα παροχής πόσιμου νερού ενδέχεται να μην επαρκεί για τον περιορισμό των διαρροών σε αειφόρο επίπεδο και τα διαθέσιμα για επεξεργασία κονδύλια μπορεί να μην επαρκούν για την επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων⁶.

Στη γεωργία, τον κλάδο με τη μεγαλύτερη κατανάλωση νερού στην ΕΕ, οι λειτουργικές δαπάνες υδροδότησης ανακτώνται μόνο εν μέρει σε 10 κράτη μέλη, ενώ οι κεφαλαιουχικές δαπάνες συχνά επιδοτούνται. Σημαντικό ποσοστό της υδροληψίας για τη γεωργία στην ΕΕ δεν τιμολογείται, ακόμη και σε περιοχές όπου οι υδατικοί πόροι δέχονται πίεση, και δεν υπάρχει χρηματοοικονομικός μηχανισμός για την ανάκτηση του περιβαλλοντικού κόστους και του κόστους πόρων των επιμέρους υδροληψιών ούτε για την παροχή κινήτρων με σκοπό την αποδοτικότερη χρήση του νερού. Η μέτρηση της κατανάλωσης αποτελεί προϋπόθεση για την αποτελεσματική κατανομή και τιμολόγηση του νερού⁷.

3.1.2. Αποδοτικότερη κατανομή του νερού και των σχετικών με το νερό χρηματοδοτικών πόρων

Μολονότι, κατά κανόνα, όλα τα κράτη μέλη εφαρμόζουν διαδικασίες αδειοδότησης για άντληση ή χρήση νερού, οι διαδικασίες αυτές παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές και η παράνομη υδροληψία εξακολουθεί να αποτελεί σοβαρό πρόβλημα σε τμήματα της Ευρώπης. Η πρακτική της επιβολής περιορισμών στη χρήση νερού σε περιόδους λειψυδρίας ή ξηρασίας περιλαμβάνεται στην πολιτική κατανομής του νερού πολλών κρατών μελών.

Σε ορισμένα κράτη μέλη οι περιορισμοί καθορίζονται σύμφωνα με ιεράρχηση των χρηστών νερού, η οποία μερικές φορές περιλαμβάνει το περιβάλλον ως χωριστό κλάδο. Οι κανόνες που διέπουν την υδροληψία είναι μερικές φορές αυστηρότεροι σε περιοχές με χρόνια έλλειψη νερού.

Χρησιμοποιούνται ολοένα περισσότερο καθεστώτα οικολογικής ροής⁸ ως στοιχείο της κατανομής νερού, με σκοπό τον περιορισμό της χρήσης του, τον καθορισμό των ανωτάτων ορίων μεταβολής των υδάτινων μαζών, τη διατήρηση συγκεκριμένης βιολογικής κατάστασης και τη συμβολή στην διόρθωση του αντίκτυπου παλαιότερων μέτρων.

⁵ Η Επιτροπή έχει κινήσει διαδικασίες λόγω παράβασης κατά 8 κρατών μελών. Από την υπό εξέλιξη αξιολόγηση των ΣΔΛΑ των κρατών μελών προκύπτει ότι, από τα 23 κράτη μέλη που καλύπτει η αξιολόγηση αυτή, μόλις 6 έχουν αναφέρει ευρύ ορισμό των υπηρεσιών υδάτων.

⁶ Resource and economic efficiency of water distribution networks (Αποδοτικότητα χρήσης πόρων και οικονομική αποδοτικότητα των δικτύων διανομής νερού). Τελική έκθεση της εταιρείας συμβούλων ERM προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2012.

⁷ The role of water pricing and water allocation in agriculture (Ο ρόλος της τιμολόγησης και της κατανομής του νερού στη γεωργία). Τελική έκθεση των Arcadis et al προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2012.

⁸ Τα καθεστώτα ροής που είναι απαραίτητα για τη διατήρηση βασικών διεργασιών των υγιών ποτάμιων οικοσυστημάτων και της καλής οικολογικής κατάστασης των υδάτινων μαζών.

Η Ισπανία είναι η μόνη χώρα της Ευρώπης όπου, από το 1999, παρέχεται η δυνατότητα εμπορίας δικαιωμάτων χρήσης νερού και, από το 2005, αναδύθηκαν αγορές νερού με ποικίλους μηχανισμούς άτυπης και επίσημης διαπραγματεύσεως. Κατά την περίοδο ξηρασίας 2005-2008 στην Ισπανία, χάρη στις συναλλαγές στην αγορά νερού, αμβλύθηκαν οι συνθήκες στις λεκάνες απορροής με τη βαρύτερη λειψυδρία.

Έχει σημειωθεί πρόοδος όσον αφορά την ένταξη των ποσοτικών πτυχών του νερού στην Κοινή Γεωργική Πολιτική (ΚΓΠ): κρίσιμης σημασίας παράγοντας για να συνεχιστεί η τάση αυτή είναι οι διατάξεις των σχετικών με την ΚΓΠ προτάσεων της Επιτροπής που προβλέπουν να συμπεριληφθεί η ΟΠΥ στην πολλαπλή συμμόρφωση και να καθοριστούν προϋποθέσεις για τη χρήση κονδυλίων της αγροτικής ανάπτυξης για αρδευτικά έργα. Στην πρόταση της Επιτροπής για την περίοδο 2014-2020 η αποδοτική διαχείριση της προσφοράς και της ζήτησης νερού χαρακτηρίζονται ως καίριας σημασίας δράσεις για τις επενδύσεις του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και του Ταμείου Συνοχής στη διαχείριση των υδάτων. Εν τω μεταξύ, υπενθυμίστηκε στα κράτη μέλη με ανακοίνωση⁹ ότι είναι αναγκαίο να αυξηθεί η στήριξη της αποδοτικής χρήσης του νερού κατά τη χρηματοδότηση στο πλαίσιο της πολιτικής για τη συνοχή. Η χρήση κονδυλίων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ) για μέτρα των κρατών μελών κατά της λειψυδρίας και της ξηρασίας παραμένει σε χαμηλά επίπεδα.

Η προσαρμογή των χρήσεων γης ώστε να μειωθεί η τρωτότητα των υδατικών πόρων δεν αποτελεί συνήθη πρακτική των κρατών μελών, τα οποία προωθούν άκρως αποσπασματικά μέτρα στήριξης και τεχνικά μέτρα αντί του ολοκληρωμένου σχεδιασμού χρήσεων γης και νερού.

Οι αναλύσεις κόστους-αποτελεσματικότητας και κόστους-οφέλους χρησιμοποιούνται σπάνια από τα κράτη μέλη για την ιεράρχηση των επενδύσεων στο πλαίσιο της διαδικασίας των ΣΔΛΑ. Για τον λόγο αυτό, η διαδικασία δεν έχει λειτουργήσει πλήρως ως μηχανισμός συντονισμού της κατανομής χρηματοοικονομικών πόρων σε ζητήματα προτεραιότητας⁶.

3.1.3. Βελτίωση της διαχείρισης των κινδύνων ξηρασίας

Ενώ η κατάρτιση σχεδίων διαχείρισης της ξηρασίας σημείωσε πρόοδο, η εφαρμογή τους, καθώς και η ενσωμάτωσή τους στα ΣΔΛΑ και σε άλλα έγγραφα σχεδιασμού παραμένουν περιορισμένες. Ορισμένα μέτρα των ΣΔΛΑ αποσκοπούν στη μείωση της υδροληψίας από διάφορους κλάδους και μπορούν να συμβάλουν στον περιορισμό της τρωτότητας στην ξηρασία, πλην όμως επικεντρώνονται στην αντιμετώπιση της λειψυδρίας.

Αναπτύχθηκε πρωτότυπο του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου για την Ξηρασία (European Drought Observatory/EDO) και συνομολογήθηκαν ρυθμίσεις για τη διαλειτουργικότητα με βασικά κέντρα δεδομένων σε ευρωπαϊκό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Είναι πλέον διαθέσιμοι, σε προκαταρκτικό στάδιο, δείκτες ξηρασίας για το σύνολο της ΕΕ, οι οποίοι καλύπτουν τον νετό, την υγρασία του εδάφους και την απόκριση της βλάστησης, καθώς και ένας συνδυασμένος δείκτης ειδικά για την ξηρασία στη γεωργία. Απαιτείται περαιτέρω εξέλιξη για τη δοκιμή και τη βελτίωση του συνόλου δεικτών, την προσθήκη και άλλων δεδομένων εθνικής κλίμακας και κλίμακας λεκάνης απορροής, τη δοκιμή και την εφαρμογή μεσομακροπρόθεσμων προγνώσεων ξηρασίας και για τη διενέργεια αναλύσεων κινδύνου και επικινδυνότητας.

⁹ COM(2011) 17 τελικό

Σημειώθηκε περιορισμένη πρόοδος όσον αφορά τη χρήση των ταμείων αλληλεγγύης της ΕΕ στον τομέα της ξηρασίας. Ο χρηματοδοτικός μηχανισμός ενεργοποιήθηκε μόνο μία φορά, για την ξηρασία του 2008 στην Κύπρο, και τώρα αναθεωρούνται οι κανόνες εφαρμογής.

3.1.4. Μελέτη πρόσθετων υποδομών υδροδότησης

Σε ορισμένα κράτη μέλη αναπτύχθηκαν υποδομές υδροδότησης προτού αξιοποιηθεί το πλήρες δυναμικό των μέτρων εξοικονόμησης νερού, γεγονός που αντιβαίνει στην ιεράρχηση των υδατικών πόρων. Τα κράτη μέλη δεν εξετάζουν συστηματικά τις δυνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις των νέων σχεδίων υποδομών υδροδότησης.

Σε ποσοστό περίπου 30% των ΣΔΛΑ που αξιολογήθηκαν προβλέπεται η ανάπτυξη ή αναβάθμιση ταμιευτήρων και άλλων υποδομών υδροδότησης για την αύξηση του διαθέσιμου νερού και τον περιορισμό των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων της μείωσης του διαθέσιμου νερού.

Το 25% των ΣΔΛΑ περιλαμβάνουν την ανάπτυξη ή αναβάθμιση συστημάτων μεταφοράς νερού, με διαφορετικούς όμως βαθμούς συνάφειας, το 50% περιλαμβάνουν την επαναχρησιμοποίηση λυμάτων και το 30% την τεχνητή αναπλήρωση υδροφορέων και τη συλλογή ομβρίων.

Σε λίγα μόνο ΣΔΛΑ εμφανίζεται η ανάπτυξη ή αναβάθμιση εγκαταστάσεων αφαλάτωσης, η οποία ωστόσο έχει μεγάλη σημασία για τις λεκάνες απορροής της νότιας Ευρώπης. Οι δυσμενείς περιβαλλοντικές επιπτώσεις της αφαλάτωσης δεν εξετάζονται πάντα επαρκώς στα σχέδια.

3.1.5. Προώθηση των τεχνολογιών και πρακτικών που προάγουν την αποδοτική χρήση των υδατικών πόρων

Παρότι αποκομίστηκαν ουσιαστικά οφέλη από πλευράς αποδοτικής χρήσης του νερού στις αρδευόμενες γεωργικές καλλιέργειες, η βελτίωση των προγραμμάτων άρδευσης και ο εκσυγχρονισμός των τεχνολογιών μπορούν ακόμη να αποφέρουν σημαντική εξοικονόμηση νερού. Παραμένει πάντως η αβεβαιότητα όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο η εξοικονόμηση νερού στον αγρό μετατρέπεται σε συνολική εξοικονόμηση νερού σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης και λεκάνης απορροής. Ο εκσυγχρονισμός οδήγησε σε ορισμένες περιπτώσεις σε εντατικοποίηση καλλιεργειών ή στην αύξηση της καλλιεργούμενης έκτασης και όχι σε μείωση της χρήσης νερού¹⁰. Υπάρχουν ακόμη σημαντικά περιθώρια αποδοτικής χρήσης στα κτήρια, π.χ. σε σχέση με τον οικολογικό σχεδιασμό των κρουνών και των κεφαλών ντους.

Η αποδοτικότητα των συστημάτων παροχής πόσιμου νερού παρουσιάζει μεγάλες διαφορές στην ΕΕ. Σε ορισμένες περιπτώσεις, συστήματα διανομής νερού με χαμηλή αποδοτικότητα ως προς το νερό (υψηλά ποσοστά διαρροών) είναι δυνατόν να βρίσκονται στο βέλτιστο επίπεδο οικονομικής αποδοτικότητας, γεγονός που συνεπάγεται ότι οι πρόσθετες επενδύσεις για τον περιορισμό των διαρροών θα είχαν ως αποτέλεσμα αύξηση του κόστους για το κοινό, χωρίς όμως πρόσθετα οφέλη είτε για το κοινό είτε για το περιβάλλον⁶.

¹⁰ Water saving potential in agriculture in Europe (Δυναμικό εξοικονόμησης νερού στη γεωργία στην Ευρώπη). Τελική έκθεση της εταιρείας συμβούλων Bio Intelligence Service προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2012.

Από την αξιολόγηση των ΣΔΛΑ προκύπτει ότι, συχνά, αυτά δεν συντονίζονται επαρκώς με άλλα χωροταξικά και κοινωνικοοικονομικά σχέδια. π.χ. για χρήσεις γης. Αυτή η έλλειψη συντονισμού, σε συνδυασμό με την απουσία υποστηρικτικών χρηματοδοτικών σχεδίων, παρεμποδίζει σοβαρά την εφαρμογή των ΣΔΛΑ γενικά και, ειδικότερα, των μέτρων που αφορούν τη λειψυδρία και την ξηρασία (συμπεριλαμβανομένων των μέτρων για την αποδοτική χρήση του νερού).

3.1.6. Προαγωγή νοοτροπίας εξοικονόμησης νερού στην Ευρώπη

Αν και τα κράτη μέλη υλοποιούν ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων ευαισθητοποίησης στην εξοικονόμηση νερού, δεν χρησιμοποιούνται πάντοτε σε επαρκή βαθμό άλλα μέσα, όπως η τιμολόγηση ως κίνητρο, οι χρηματοδοτικοί μηχανισμοί για τον οικολογικό σχεδιασμό των συσκευών χρήσης νερού ώστε να εξοικονομούν νερό κ.λπ..

Στο πεδίο της αιφόρου κατανάλωσης αναδύονται δύο κύριες τάσεις, όσον αφορά τα συστήματα πιστοποίησης και επισήμανσης των τροφίμων και των γεωργικών προϊόντων: συστήματα με άξονα την παροχή πληροφοριών σχετικά με το υδατικό αποτύπωμα των προϊόντων και συστήματα που εστιάζουν στην υπεύθυνη διαχείριση του νερού. Η επισήμανση με βάση το υδατικό αποτύπωμα δεν συνιστάται επί του παρόντος, δεδομένου ότι οι περισσότεροι καταναλωτές δεν διαθέτουν επαρκείς γνώσεις για να ερμηνεύουν τις σχετικές πληροφορίες και ότι παραμένουν ανεπίλυτα τα ζητήματα της διαφάνειας και αξιοπιστίας των δεδομένων στα οποία βασίζεται το αποτύπωμα και της αδυναμίας του τελευταίου να καλύψει τις επιπτώσεις του νερού που καταναλώνεται¹¹.

Η ευρωπαϊκή σύμπραξη για το νερό ανέπτυξε το ευρωπαϊκό σύστημα διαχείρισης νερού (European Water Stewardship/EWS) με στόχο την προαγωγή της υιοθέτησης αποδοτικών πρακτικών από τους βασικούς χρήστες νερού. Καθώς τα κριτήρια πιστοποίησης συνδέονται στενά με τις κυριότερες απαιτήσεις της ΟΠΥ, το EWS μπορεί να αποτελέσει χρήσιμο εργαλείο για τη βελτιστοποίηση της διαχείρισης των υδάτων σε επίπεδο λεκάνης απορροής.

3.1.7. Βελτίωση των γνώσεων και συγκέντρωση δεδομένων

Δεν υπάρχουν ακόμη μεγάλες χρονοσειρές δεδομένων για την ποσότητα του νερού που να καλύπτουν το σύνολο της ΕΕ και, ως εκ τούτου, το βασικό στάδιο του προσδιορισμού των λεκανών απορροής που διαθέτουν λιγιστούς υδατικούς πόρους εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση. Χρειάζεται ακόμη μεγαλύτερος εξορθολογισμός των δεδομένων που αφορούν την κατάσταση και τις πιέσεις, τις επιπτώσεις και την αποτελεσματικότητα των αντιδράσεων στη λειψυδρία και την ξηρασία.

Σημειώθηκε πρόοδος στην εφαρμογή κοινών δεικτών λειψυδρίας και ξηρασίας, στο πλαίσιο της κοινής στρατηγικής για την εφαρμογή της ΟΠΥ. Μέχρι σήμερα έχει επιτευχθεί συμφωνία για τρεις δείκτες:

- τον τυποποιημένο δείκτη υετού, για τη μετεωρολογική ξηρασία,
- το κλάσμα της απορροφώμενης φωτοσυνθετικά ενεργού ηλιακής ακτινοβολίας (fraction of Absorbed Photosynthetically Active Solar Radiation/fAPAR), για τις επιπτώσεις της ξηρασίας στη βλάστηση,

¹¹ Water footprinting and product labelling (Εκπόνηση υδατικού αποτυπώματος και επισήμανση προϊόντων). Τελική έκθεση της εταιρείας συμβούλων RPA προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2011.

- τον επαυξημένο δείκτη εκμετάλλευσης νερού (Water Exploitation Index Plus/WEI+), για την πίεση που ασκούν οι υδροληψίες στους υδατικούς πόρους.

Οι ανωτέρω δείκτες είναι δυνατόν να υπολογιστούν με βάση στοιχεία που είτε είναι ήδη διαθέσιμα είτε συγκεντρώνονται (π.χ. τα φυσικά ισοζύγια νερού που καταρτίζει ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος).

Η έρευνα με αντικείμενο τη λειψυδρία και την αποδοτική χρήση του νερού είναι διάσπαρτη στο 6^ο και στο 7^ο πρόγραμμα-πλαίσιο και απαιτούνται μεγαλύτερες προσπάθειες για την επίτευξη συνεργειών με τις ερευνητικές δραστηριότητες των κρατών μελών – μεταξύ άλλων, εκείνες που αφορούν την εξοικονόμηση νερού και την αποδοτική χρήση του – και την εξασφάλιση κατάλληλου συντονισμού με τις ανάγκες της ασκούμενης πολιτικής. Αυτό επιτυγχάνεται σταδιακά στα πρόσφατα έργα.

3.2. Ενσωμάτωση μέτρων κατά της λειψυδρίας και της ξηρασίας στα ΣΔΛΑ

Εξετάστηκε ο τρόπος με τον οποίο τα ΣΔΛΑ καλύπτουν τα ζητήματα της λειψυδρίας και της ξηρασίας, για όλες τις χώρες που έχουν υποβάλει τα οικεία ΣΔΛΑ (πλην, επομένως, Πορτογαλίας, Ελλάδας και τμημάτων της Ισπανίας και του Βελγίου)¹².

Η λειψυδρία και η ξηρασία αναγνωρίζονται ως ζητήματα που έχουν σημασία στα ΣΔΛΑ ανά την ΕΕ. Αναφέρεται λειψυδρία για το σύνολο της Μεσογείου, καθώς και για ορισμένες περιοχές της κεντρικής, ανατολικής και νότιας Ευρώπης. Στο 41% των ΣΔΛΑ η λειψυδρία δεν θεωρείται συναφές πρόβλημα. Αναφέρεται ξηρασία για ευρύ φάσμα περιοχών λεκάνης απορροής ανά την Ευρώπη, αλλά στο 40% των ΣΔΛΑ η ξηρασία δεν θεωρείται συναφής.

Σε πολλά ΣΔΛΑ η ανάλυση των ποσοτικών πτυχών του νερού δεν είναι επαρκώς εμπεριστατωμένη: τα ποσοτικά δεδομένα είναι ανεπαρκή και συχνά δεν γίνεται σαφής διάκριση μεταξύ λειψυδρίας και ξηρασίας. Σενάρια για τη ζήτηση νερού παρουσιάζονται μόνο στο 35% των ΣΔΛΑ και σενάρια για το διαθέσιμο νερό σε λιγότερο από το 25% των σχεδίων αυτών. Στο 80% των ΣΔΛΑ δεν εκτιμάται η αβεβαιότητα των δεδομένων και στο 90% δεν προσδιορίζονται οι πηγές χρηματοδότησης των σχετικών μέτρων.

Μέτρα που εξασφαλίζουν την επίτευξη των στόχων της ΟΠΥ με την ενίσχυση της προσαρμοστικότητας των οικοσυστημάτων περιλαμβάνονται στο 45% των ΣΔΛΑ. Τα ΣΔΛΑ προβλέπουν ως πρώτη προτεραιότητα την επιβολή περιορισμών σε νέα υδροβόρα αναπτυξιακά έργα μόνο σε λίγες λεκάνες απορροής που αντιμετωπίζουν λειψυδρία.

Δεν καλύπτεται επαρκώς η επίδραση άλλων τομεακών πολιτικών στον περιορισμό της λειψυδρίας και στον μετριασμό των επιδράσεων της ξηρασίας: μόνο στο 12% των ΣΔΛΑ προσδιορίζονται οι πιέσεις που ασκούν οι διάφοροι κλάδοι στους υδατικούς πόρους.

Στις διεθνείς λεκάνες απορροής, η αντιμετώπιση της ποσότητας του νερού κατά τρόπο που να περιορίζει τους κινδύνους συγκρούσεων και να εξυπηρετεί τους στόχους της ΟΠΥ εξακολουθεί να παρουσιάζει μεγάλες ελλείψεις. Μόλις το 5% των διεθνών ΣΔΛΑ που εξετάστηκαν περιλαμβάνουν συντονισμένα μέτρα για την αντιμετώπιση της λειψυδρίας και της ξηρασίας στο σύνολο της διεθνούς περιοχής λεκάνης απορροής.

¹² Κατά συνέπεια, στην παρούσα έκθεση ενδέχεται να υποτιμάται το πρόβλημα της λειψυδρίας και της ξηρασίας στην Ευρώπη.

3.3. Κενά της τρέχουσας πολιτικής κατά της λειψυδρίας και της ξηρασίας

Η ανωτέρω αξιολόγηση αναδεικνύει ποικίλα αλληλένδετα κενά της πολιτικής για την αντιμετώπιση της λειψυδρίας και της ξηρασίας στην Ευρώπη, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται:

- **Εννοιολογικά κενά:** είναι ακόμη ελλιπής η κατανόηση της αιτιώδους συνάφειας ανάμεσα στα αίτια, τις πιέσεις, τις καταστάσεις και τις επιπτώσεις, η οποία θα μπορούσε να υποβοηθήσει τον προσδιορισμό των οικονομικά αποτελεσματικότερων μέτρων αντιμετώπισης της λειψυδρίας και της ξηρασίας. Συχνά δεν γίνεται διάκριση μεταξύ λειψυδρίας και ξηρασίας και οι δείκτες που επεξηγούν τα δύο αυτά φαινόμενα είναι επί του παρόντος ανεπαρκείς. Οι νεοσυμφωνηθέντες δείκτες πρέπει να υπολογιστούν για το σύνολο της ΕΕ στην κατάλληλη γεωγραφική και χρονική κλίμακα. Για τον σκοπό αυτό απαιτείται συνεκτικό σύνολο δεδομένων ενωσιακού επιπέδου.
- **Κενά στοιχείων:** Τα ΣΔΛΑ περιλαμβάνουν περιορισμένα μόνο δεδομένα για τη σημερινή και τη μελλοντική ζήτηση και διαθεσιμότητα νερού, καθώς και για μέτρα που στοχεύουν τη λειψυδρία και την ξηρασία, τη διαθέσιμη χρηματοδότηση και τον αναμενόμενο αντίκτυπό τους στα φαινόμενα αυτά. Η έλλειψη ισχυρών στοιχείων παρεμποδίζει την ορθή εκτίμηση της αποτελεσματικότητας και των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων των μέτρων.
- **Κενά πολιτικής, διακυβέρνησης και εφαρμογής:** συνολικά, στην πλειονότητά τους, οι δράσεις και τα μέτρα στήριξης που προτείνονται από τα κράτη μέλη για την αντιμετώπιση της λειψυδρίας και της ξηρασίας έχουν ως στόχο τις πιέσεις, την κατάσταση και τις επιπτώσεις, με προτεραιότητα στα μέτρα αύξησης της προσφοράς νερού. Σε λίγα μόνο ΣΔΛΑ προτείνονται μέτρα με στόχο τα κύρια αίτια της λειψυδρίας και της ξηρασίας ή η εφαρμογή συνοδευτικών μέτρων, όπως μέτρηση της κατανάλωσης, τιμολόγηση/επιδότηση και επιβολή περιορισμών στην κατανάλωση νερού. Οι αρμοδιότητες για τα προτεινόμενα μέτρα και η χρηματοδότησή τους είναι ασαφείς. Ο συντονισμός με άλλες διαδικασίες σχεδιασμού και η διαθεσιμότητα χρηματοδοτικών πόρων σε επαρκή βαθμό δεν είναι ικανοποιητικά. Τέλος, δεν αποδεικνύονται πλήρως οι δεσμοί μεταξύ λειψυδρίας και οικολογικών ροών.

4. ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ ΣΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

Το ζητούμενο κατά την αντιμετώπιση της λειψυδρίας και της ξηρασίας είναι κυρίως η αποκατάσταση ή διατήρηση του υδατικού ισοζυγίου σε όλες τις ευρωπαϊκές λεκάνες απορροής, με ταυτόχρονη συνεκτίμηση των αναγκών των υδάτινων οικοσυστημάτων σε νερό.

Παρότι οι απαιτήσεις της ΟΠΥ σχετικά με την ποσότητα του νερού δεν είναι ιδιαίτερα λεπτομερείς στην περίπτωση των επιφανειακών υδάτων¹³, είναι απίθανο να επιτευχθεί καλή οικολογική κατάσταση σε υδάτινη μάζα της οποίας οι ροές έχουν μεταβληθεί σημαντικά, π.χ. λόγω υπεράντλησης. Συνεπώς, η κατάλληλη διαχείριση της ποσότητας του νερού αποτελεί σιωπηρή υποχρέωση βάσει της ΟΠΥ. Στο πλαίσιο της κοινής στρατηγικής για την εφαρμογή της ΟΠΥ επιτεύχθηκε κοινή ερμηνεία της λειψυδρίας και της ξηρασίας, η οποία πρέπει να ληφθεί πλήρως υπόψη στα επόμενα ΣΔΛΑ.

¹³ Οι ποσοτικές απαιτήσεις είναι ρητές για τα υπόγεια ύδατα.

Η Ευρωπαϊκή Σύμπραξη Καινοτομίας για το νερό¹⁴ μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο διευκολύνοντας την ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων για την αντιμετώπιση των ζητημάτων που σχετίζονται με την ποσότητα του νερού, ενώ η Ευρωπαϊκή Σύμπραξη Καινοτομίας για τη γεωργική παραγωγικότητα και αειφορία¹⁵ θα καλύψει τη διαχείριση του νερού σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης, συμβάλλοντας στην αποδοτικότερη χρήση του στη γεωργία. Επιπλέον, υπάρχουν ορισμένα μέσα που είναι σημαντικά προκειμένου να βελτιωθεί η διαχείριση της ποσότητας του νερού στα επόμενα ΣΔΛΑ. Τα κυριότερα από τα μέσα αυτά επισημαίνονται κατωτέρω:

4.1. Καθορισμός και εφαρμογή οικολογικών ροών

Ο καθορισμός και η εφαρμογή κατάλληλων οικολογικών ροών για όλες τις υδάτινες μάζες της Ευρώπης είναι θεμελιώδους σημασίας για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της λειψυδρίας και της ξηρασίας, καθώς και για να επιτευχθούν, αφενός η καλή οικολογική κατάσταση που απαιτεί η ΟΠΥ και, αφετέρου, σημαντικά παράλληλα οφέλη από πλευράς εξοικονόμησης ενέργειας, μετριασμού της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογής σε αυτή και προστασίας της φύσης και της βιοποικιλότητας. Προς τούτο απαιτείται προσαρμογή της τρέχουσας κατανομής του νερού ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι οικολογικές ανάγκες των υδατοεξαρτώμενων οικοσυστημάτων. Εάν η κατανομή του νερού ικανοποιεί απαιτήσεις οικολογικής ροής, θα είναι εφικτή η πρόληψη ή άμβλυση των επιδράσεων της λειψυδρίας και της ξηρασίας.

4.2. Καθορισμός και εφαρμογή στόχων αποδοτικής χρήσης του νερού

Τα ΣΔΛΑ πρέπει να περιλαμβάνουν ποσοτικά δεδομένα για τη ζήτηση και τη διαθεσιμότητα νερού, μεταξύ των οποίων καλύτερη πρόγνωση της διαθεσιμότητας και της κατανάλωσης νερού. Χρειάζεται επίσης μεγαλύτερη διαφάνεια των δεδομένων, τα οποία θα πρέπει να δείχνουν τις αβεβαιότητες, τις χρονικές εκτάσεις και τις πηγές. Για τις επιρροές σε ξηρασία περιοχές, η σχετική με την ξηρασία αβεβαιότητα και μεταβλητότητα (π.χ. του διαθέσιμου νερού) θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στη γραμμή βάσης των ΣΔΛΑ και να μην ερμηνεύεται ως απρόβλεπτες και φυσιολογικές ακραίες καιρικές συνθήκες.

Υπάρχουν ακόμη μεγάλες δυνατότητες λήψης μέτρων για την αποδοτική χρήση του νερού σε όλους τους κύριους τομείς χρήσης νερού: γεωργία, βιομηχανία, δίκτυα διανομής, κτήρια και παραγωγή ενέργειας. Ωστόσο, το δυναμικό εξοικονόμησης νερού είναι σε μεγάλο βαθμό εξειδικευμένο ανάλογα με τις συνθήκες και οι στόχοι καθορίζονται καλύτερα σε τοπικό επίπεδο από ενδιαφερόμενους φορείς που γνωρίζουν άριστα τους διάφορους τομείς χρήσης νερού και τις συνιστώσες του υδρολογικού κύκλου και οι οποίοι μπορούν να εξασφαλίζουν την συνοχή των στόχων και την εφαρμογή μέτρων αποδοτικής χρήσης με το ελάχιστο δυνατό κοινωνικοοικονομικό κόστος.

4.3. Προώθηση οικονομικών κινήτρων για αποδοτική χρήση του νερού

Η ορθή εφαρμογή του άρθρου 9 της ΟΠΥ έχει κρίσιμη σημασία για την αντιμετώπιση της λειψυδρίας και της ξηρασίας. Είναι αναγκαίο να διευρυνθεί το πεδίο εφαρμογής των τρεχόντων οικονομικών μέσων ώστε να εξασφαλιστεί ότι παρέχουν κίνητρα για αειφόρο άντληση και χρήση νερού: πρέπει να εφαρμοστούν τιμολόγια στις περιπτώσεις όπου σήμερα δεν υπάρχουν, να προωθηθεί η τιμολόγηση του νερού με βάση την κατανάλωση και να

¹⁴ COM(2012)216

¹⁵ COM(2012) 79

επεκταθεί ο ρόλος των τελών και φόρων υδροληψίας, με σκοπό την εσωτερικευση του περιβαλλοντικού κόστους και του κόστους πόρων στις αποφάσεις των χρηστών νερού.

Η εξασφάλιση της ακριβέστερης έκφρασης της οικονομικής αξίας του νερού στα οικονομικά μέσα θα προσφέρει επίσης κίνητρα για πρόσθετες επενδύσεις των παρόχων υπηρεσιών υδάτων στον έλεγχο των διαρροών, συμβάλλοντας τόσο στην πλήρη ανάκτηση του κόστους, όσο και στη μακροπρόθεσμη αειφορία και αποδοτικότητα της παροχής υπηρεσιών υδάτων. Τέλος, η δέσμευση εσόδων για μέτρα αντιμετώπισης της λειψυδρίας και της ξηρασίας θα υποστηρίξει επίσης την επίτευξη των σχετικών με τα φαινόμενα αυτά στόχων.

Η εγκαθίδρυση μηχανισμών αγοράς/εμπορίας δικαιωμάτων στον τομέα των υδάτων, με καθορισμένο ανώτατο όριο για το περιβάλλον, μπορεί να προσφέρει τη δυνατότητα πληρωμής για οικοσυστημικές υπηρεσίες και, κατ' επέκταση, επίτευξης διατηρήσιμου ισοζυγίου στις λεκάνες απορροής με έλλειμμα. Στα παρεμπίπτοντα οφέλη περιλαμβάνεται η (προσωρινή ή μόνιμη) ανακατανομή δικαιωμάτων χρήσης νερού μεταξύ των οικονομικών παραγόντων-χρηστών, η οποία μπορεί να αποφέρει πρόσθετα οικονομικά οφέλη.

4.4. Προσανατολισμός των χρήσεων γης με γνώμονα την αντίδραση στη λειψυδρία

Η εξασφάλιση συνοχής μεταξύ των νέων οικονομικών εξελίξεων και του διαθέσιμου νερού αποτελεί τη βάση της μακροπρόθεσμης αειφορίας και απαιτεί την απόδοση ιδιαίτερης προσοχής στις χρήσεις γης. Αυτό τονίζει εκ νέου την ανάγκη ορθής ενοποίησης των ΣΔΛΑ με τις λοιπές διαδικασίες οικονομικού και χωροταξικού σχεδιασμού.

Προς τούτο απαιτείται κατάλληλος συντονισμός των ΣΔΛΑ με άλλα χωροταξικά και κοινωνικοοικονομικά σχέδια, πριν από την έγκρισή τους, και προσδιορισμός των χρηματοοικονομικών πόρων για την εφαρμογή των σχεδίων. Με τον τρόπο αυτό θα εξασφαλιστούν η ορθή συνεκτίμηση του κόστους και των οφελών των δράσεων, καθώς και η εφαρμογή της αρχής της αποτελεσματικότητας έναντι του κόστους, σύμφωνα με την ΟΠΥ, για την επίτευξη των στόχων των ΣΔΛΑ με το ελάχιστο δυνατό κόστος.

4.5. Ενίσχυση της διαχείρισης της ξηρασίας στην Ευρώπη

Η περαιτέρω ανάπτυξη του EDO ώστε να λειτουργεί σαν σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης θα αποτελέσει απαραίτητο εργαλείο, το οποίο θα βοηθά τα κράτη μέλη και τους οικονομικούς παράγοντες να ενεργούν το ταχύτερο δυνατόν και να προετοιμάζονται για επικείμενα φαινόμενα ξηρασίας. Αυτό θα πρέπει να συνδυαστεί με αποτελεσματική προσαρμογή του Ταμείου Αλληλεγγύης της ΕΕ σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης λόγω ξηρασίας, ώστε να αντιμετωπίζονται οι αναπόφευκτες ζημιές.

Απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για τη μελέτη και εφαρμογή ενός συνεκτικού συνόλου μέτρων με σκοπό την αντιμετώπιση της ξηρασίας στην κλίμακα της λεκάνης απορροής, στο πλαίσιο της διαδικασίας σχεδιασμού που προβλέπει η ΟΠΥ. Η εξέλιξη των χρήσεων γης θα πρέπει να συνάδει με το διαθέσιμο νερό στις περιοχές λεκάνης απορροής, καθώς και με τη μεταβλητότητά του. Πολύ θετικό ρόλο μπορούν να διαδραματίσουν, εν προκειμένω, οι «πράσινες» υποδομές, όπως τα μέτρα συγκράτησης.

Παράλληλα, πρέπει να αξιοποιηθούν περισσότερο οι εναλλακτικές επιλογές υδροδότησης με μικρές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, όπως η επαναχρησιμοποίηση νερού.

4.6. Προαγωγή της προσαρμοστικότητας στην κλιματική αλλαγή

Η κλιματική αλλαγή αναμένεται να επιδεινώσει τις επιπτώσεις των ήδη ασκούμενων πιέσεων στα ύδατα, δεδομένου ότι οι αλλαγές στον υετό, σε συνδυασμό με την άνοδο των θερμοκρασιών, μπορούν να μεταβάλουν σημαντικά την ποιότητα και τη διαθεσιμότητα των υδάτινων πόρων. Η πολιτική απάντηση στη λειψυδρία και την ξηρασία πρέπει να περιλαμβάνει συνδυασμό μέτρων προσαρμογής.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Ο γενικός στόχος της πολιτικής για την αντιμετώπιση της λειψυδρίας και της ξηρασίας – η αντιστροφή των τάσεων των φαινομένων αυτών – δεν έχει επιτευχθεί, παρά την πρόοδο που σημείωσε η εφαρμογή των 7 μέσων άσκησης πολιτικής τα οποία προσδιορίζονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής του 2007¹.

Τα κράτη μέλη θεωρούν ως ένα βαθμό αυτοτελή την πολιτική κατά της λειψυδρίας και της ξηρασίας και η μεγαλύτερη επικέντρωση στα ποσοτικά ζητήματα κατά την εφαρμογή της ΟΠΥ έχει κρίσιμη σημασία. Αυτό πρέπει να εξασφαλιστεί στους επόμενους κύκλους εφαρμογής της ΟΠΥ, παράλληλα με την περαιτέρω ενσωμάτωση των ζητημάτων ποσότητας του νερού στις τομεακές πολιτικές.

Τα περισσότερα από τα μέτρα που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη έχουν ως στόχο τις πιέσεις, την κατάσταση και τις επιπτώσεις, ενώ ελάχιστα στοχεύουν τα βασικά αίτια.

Οι διαπιστωθείσες ελλείψεις της πολιτικής και συγκεκριμένες επιλογές για τη συμπλήρωσή τους εξετάζονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής με τον τίτλο «Προσχέδιο για τη διαφύλαξη των υδατικών πόρων της Ευρώπης», με προοπτική την πληρέστερη ενσωμάτωση των ζητημάτων ποσότητας του νερού στο γενικότερο πλαίσιο άσκησης πολιτικής. Κατά περίπτωση, η στρατηγική για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, που αναμένεται την άνοιξη του 2013, ενδέχεται να καλύπτει και άλλα μέτρα άσκησης πολιτικής.